

Nr 76

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag å kapitalbudgeten för budgetåret 1955/56, i vad avser inrikesdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Statens allmänna fastighetsfond

1:o) **Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1 beträffande kapitalbudgeten (bilaga 32, punkt 1, s. 1 och 2 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 4 januari 1955) föreslagit riksdagen att till Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 756 000 kronor. Av anslaget är ett belopp om 630 000 kronor avsett för uppgörande av huvudritningar och andra förberedande arbeten samt för påbörjande av byggnadsarbeten för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet, medan återstående belopp, 126 000 kronor, är avsett för vissa ombyggnadsarbeten vid laboratoriet.

Utarbetandet av ritningar och övriga förberedande arbeten för den av 1954 års riksdag beslutade gemensamma nybyggnaden för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet har fortskridit så långt, att byggnadsarbetena beräknas kunna igångsättas under våren 1955. Då den erforderliga byggnadstiden uppskattas till omkring två år, kan nybyggnaden beräknas vara färdig under senare delen av budgetåret 1956/57. Med hänsyn härtill föreslår departementschefen, att omkring hälften av resterande för ändamålet beräknat belopp eller i runt tal 1 500 000 kronor anvisas för budgetåret 1955/56.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer därför,

att riksdagen må till *Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 1 500 000 kronor.

2:o) **Uppförande vid Restads sjukhus av ett bostadshus för undervisningsändamål.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 2 och 3) och under erinran, att för innevarande budgetår för ändamålet uppförts ett investeringsanslag av 300 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Uppförande vid Restads sjukhus av ett bostadshus för undervisningsändamål* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 190 000 kronor.

3:o) **Vissa skyddsrumsanläggningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 4) får utskottet, som under hand inhämtat vissa upplysningar i förevarande ärende, hemställa,

att riksdagen må till *Vissa skyddsrumsanläggningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 2 835 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd

4:o) **Lån till föreningen Säfstaholmsskolorna till uppförande av nytt skolhem.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 4—8) föreslagit riksdagen att till Lån till föreningen Säfstaholmsskolorna till uppförande av nytt skolhem för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 264 000 kronor.

I skrivelse den 3 juli 1954 har föreningen Säfstaholmsskolorna hemställt om ett räntefritt lån för täckande av huvuddelen av kostnaderna för uppförande av ett nytt skolhem i Gnesta.

Det av föreningen drivna skolhemmet i Gnesta för psykiskt efterblivna barn med grava talfelsrubbingar är icke tillfredsställande ordnat. Det nuvarande hemmet, som är det enda i sitt slag i landet, är av skolöverstyrelsen godkänt för 10 vårdplatser. På dessa vårdas f. n. endast flickor. Det har särskilt påpekats önskvärdheten av att vårdmöjligheter bereddades även för gossar. Behovet av ytterligare vårdplatser har understrukits av inspektören för sinnesslöundervisningen och har även vitsordats i vissa remissvar. Enligt den av inspektören gjorda undersökningen skulle behövas över 100-talet platser för ifrågavarande kategori efterblivna. Departementschefen finner det därför angeläget, att ytterligare vårdplatser kommer till stånd för dessa efterblivna med grava talfelsrubbingar. Under föreliggande förhållanden synes mest ändamålsenligt att — såsom föreningen förutsatt — låta uppföra ett nytt skolhem. Detta skolhem har planerats för 28 vårdplatser och skulle sålunda tillgodose endast en del av det samlade vårdbehovet.

I sin framställning har föreningen uppgivit, att kostnaderna för anordnande av det nya skolhemmet skulle belöpa sig till inalles 800 000 kronor. Av detta belopp kan föreningen av egna medel tillskjuta 200 000 kronor. För återstoden av kostnaderna — 600 000 kronor — har föreningen hemställt om ett stående räntefritt lån. Departementschefen förutsätter, att föreningen skall kunna erhålla anläggningsbidrag med 12 000 kronor per vård-

plats enligt bestämmelserna i kungörelsen om statsbidrag till uppförande eller inrättande av särskolor och vårdanstalter för vissa psykiskt efterblivna. Föreningen skulle sålunda kunna på detta sätt komma i åtnjutande av ett statligt anläggningsbidrag av 336 000 kronor. Till täckande av härutöver erforderliga kostnader för skolhemmets uppförande, 264 000 kronor, anses föreningen böra av statsmedel beviljas ett räntefritt stående lån. För lånet föreslås gälla i princip samma villkor som för anläggningsbidrag samt ställas säkerhet, som av Kungl. Maj:t godkännes. Medel för lånet anses böra anvisas under fonden för låneunderstöd.

Utskottet. Som departementschefen framhållit får det anses angeläget att ytterligare vårdplatser inrättas för psykiskt efterblivna barn med grava talfelsrubbningsar. På grund härav och då Kungl. Maj:ts förslag inte givit utskottet anledning till erinran hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till föreningen Säfstaholmsskolorna till uppförande av nytt skolhem* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 264 000 kronor.

5:o) **Lån till utländska läkare för viss efterutbildning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 8) och under erinran, att å anslaget kvarstående medel anses tillräckliga för att bestrida kostnaderna för låneverksamheten under nästa budgetår och att dessa medel föreslås överförda till ett formellt anslag av 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till utländska läkare för viss efterutbildning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

6:o) **Lån till vissa utländska läkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 8 och 9) och under erinran, att å anslaget kvarstående medel anses tillräckliga för att bestrida kostnaderna för låneverksamheten under nästa budgetår och att dessa medel föreslås överförda till ett formellt anslag av 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till vissa utländska läkare* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 100 kronor.

7:o) **Lån till nybyggnader vid erkända alkoholistanstalter.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 9—13) föreslagit riksdagen att till *Lån till nybyggnader vid erkända alkoholistanstalter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 1 443 000 kronor.

För detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 1 270 000 kronor.

Socialstyrelsen har framhållit, att enligt den plan för upprustning av de icke-statliga alkoholistanstalterna, som framlades i proposition nr 95/1953

och godkändes av riksdagen, anslag för lån till nybyggnader skall anvisas jämväl för budgetåret 1955/56. I överensstämmelse med planen upptages anslaget med 1 170 000 kronor.

Svenska diakonsällskapets styrelse har anhållit om ett räntefritt amorteringslån å 178 000 kronor för uppförande av två förläggingsbyggnader vid erkända alkoholistanstalten Östfora.

Styrelsen för stiftelsen Åsbrohemmet har hemställt om ett ränte- och amorteringsfritt lån å 95 000 kronor för uppförande av ett personalbostadshus vid erkända alkoholistanstalten Åsbrohemmet. Därjämte föreslås viss medelsanvisning för budgetåret 1956/57 för anordnande av ytterligare personalbostäder.

Departementschefen förordar, att medel för den tredje och sista etappen för genomförande av planen för de icke-statliga alkoholistanstalernas materiella upprustning anvisas för budgetåret 1955/56. Enligt planen skulle lån till följande återstående nybyggnadsarbeten ifrågakomma.

Vid vardera *Björstorp* och *Västkusthemmet* uppföres ekonomibyggnader för en kostnad av 160 000 kronor. *Lillegården* erhåller en ny föreståndarbostad för 95 000 kronor. Även vid *Hägerstad* bygges nytt bostadshus åt föreståndaren, inrymmande jämväl kontor. Kostnaden beräknas till 115 000 kronor. *Ribbingebäck* förses med ett nytt personalbostadshus, vari även anordnas kontorsutrymmen, lokaler för patienternas fritidssysselsättning m. m. ävensom värmecentral. Härför beräknas en total kostnad av 170 000 kronor. Vid *Värnåshemmet* anlägges ny brunn och utföres vissa andra yttre arbeten för sammanlagt 18 000 kronor, varjämte ny rättarbostad bygges för 60 000 kronor. *Kurön* utrustas med fritidslokaler i en barackbyggnad, för vars uppsättande beräknas 30 000 kronor. Slutligen uppföres vid envar av *Åsbrohemmet* och *Älvgården* nya förläggingsbyggnader med 18 vårdplatser. För Åsbrohemmets del beräknas kostnaden till 180 000 kronor, för Älvgårdens del till 182 000 kronor inklusive ledningar m. m.

Totalt skulle kostnaderna för de återstående nybyggnadsarbetena sålunda uppgå till 1 170 000 kronor. Det föreslås, att detta belopp anvisas för nästa budgetår.

Vad härefter angår de av Svenska diakonsällskapet och stiftelsen Åsbrohemmet gjorda framställningarna om lån vill departementschefen helt allmänt uttala, att han finner det mindre tillfredsställande, att den av 1953 års riksdag i princip godkända upprustningsplanen ändras eller utvidgas på sådant sätt, att den fastställda kostnadsramen överskrides. Den av diakonsällskapet föreslagna ändringen finner departementschefen emellertid ur flera synpunkter beaktansvärd. Dels synes nämligen förslaget medföra en väsentlig förbättring av förläggingsförhållandena vid Östforaanstalten i jämförelse med den fastställda planen, dels innefattar förslaget en utökning av antalet vårdplatser vid anstalten med 13, något som med hänsyn till rådande knapphet på vårdplatser vid alkoholistanstalerna måste hälsas med tillfredsställelse. Departementschefen anser sig därför böra tillstyrka, att diakonsällskapet beviljas det begärda amorteringslånet å 178 000 kro-

nor, att avbetalas under 25 år med första avbetalningen två år efter det att lånet till någon del lyfts. Amorteringarna å lånet bör självfallet icke få belasta anstaltens driftsstat. Enär övriga lån, som beviljats för alkoholistanstalternas upprustning, lämnats utan ränta, kan departementschefen icke biträda statskontorets förslag, att förevarande lån skulle göras räntebärande, men framhåller, att ytterligare statslån för detsamma ej torde böra ifrågakomma.

Beträffande stiftelsen Åsbrohemmets låneansökan förordar departementschefen uppförande av ett tvåfamiljshus vid Åsbrohemmet. Då huvudmannens likviditet icke synes tillåta, att byggnaden uppföres utan statligt stöd, tillstyrkes, att stiftelsen Åsbrohemmet beviljas ett ränte- och amorteringsfritt lån för ändamålet. Kostnaden beräknas till 95 000 kronor, och lånesumman anses därför böra bestämmas till nämnda belopp.

Utöver vad i det föregående anförts anses för de nu tillstyrkta lånen i huvudsak böra gälla motsvarande villkor och andra föreskrifter, som meddelats beträffande tidigare i propositionen nr 95/1953 avsedda lån.

I promemoria den 25 mars 1955 har inrikesdepartementet anmält att frågan om bostad för föreståndaren vid erkända alkoholistanstalten Lillegården sannolikt kan lösas genom förvärv av en till anstalten gränsande villafastighet. Från socialstyrelsens sida har anförts att det — för den händelse denna lösning efter ytterligare utredning befinnes lämpligare än alternativet med nybyggnad för ändamålet — synes ändamålsenligt, att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande att medgiva att det föreslagna lånebeloppet å 95 000 kronor för uppförande av en ny föreståndarbostad vid Lillegården må tagas i anspråk antingen för det under förevarande punkt i propositionen avsedda ändamålet eller för inköp av den till anstalten gränsande fastigheten och iordningställande av densamma till bostad för föreståndaren. I promemorian uttalas, att intet synes vara att erinra mot att lånebeloppet får användas för ifrågavarande förvärv, därest denna lösning efter ytterligare utredning befinnes lämpligare än alternativet med nybyggnad för ändamålet. Från inrikesdepartementets sida biträdes därför förslaget, att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande medgiva, att det föreslagna lånebeloppet å 95 000 kronor alternativt må användas för inköp av den ifrågavarande fastigheten och iordningställande av densamma till bostad åt föreståndaren.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under förevarande punkt framlagda förslag. Med anledning av innehållet i inrikesdepartementets promemoria den 25 mars 1955 förordar utskottet, att på Kungl. Maj:ts prövning får bero, huruvida det för föreståndarbostad vid Lillegården beräknade beloppet, 95 000 kronor, skall användas för nybyggnad, på sätt i propositionen förutsatts, eller till förvärv av den i promemorian avsedda grannfastigheten och dess iordningställande till föreståndarbostad.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Lån till nybyggnader vid erkända alkoholistanstalter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett investeringsanslag av 1 443 000 kronor.

8:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 2: Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.;

punkten 4: Utbyggande av karolinska sjukhuset; samt

punkten 5: Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 14 april 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 75